

Helsedirektoratet
Heidi Stien
PB 7000 St. Olavs plass
0130 Oslo

Deres ref:

Vår ref: 2014/3235

Dato: 13.10.2014

Høringsuttalelse om legers spesialitetsstruktur og veileder akuttmottak fra Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring innen helse

Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring innen helse (NK LMH) har i oppgave å faglig støtte opp under lærings- og mestringstjenester i helseforetak og kommuner. Vi uttaler oss herved om Helsedirektoratets gjennomgang av spesialitetsstruktur for leger med tanke på at denne skal gjenspeile framtidige behov for spesialistkompetanse hos leger. Vi kommenterer spesielt Helsedirektoratets rapport ”Fremtidens legespesialister. En gjennomgang av legers spesialitetsstruktur og -innhold. IS-2079-2”.

Anbefaling

Ved langvarige helseutfordringer kan manglende kunnskap om egen sykdom eller tilstand, bekymringer, praktiske utfordringer og andre forhold, forverre situasjonen og gi redusert livskvalitet. NK LMH vil overordnet poengtere betydningen av å vektlegge helsetjenester som ivaretar leve-med-perspektiv, hvor læring og mestring inngår som nødvendig supplement til behandling.

NK LMH anbefaler at kjennskap til lærings- og mestringstjenestenes formål og virke integreres i spesialistutdanningen for leger. Dette for å bidra til en mer helhetlig forståelse for og tilnærming til pasienter og pårørende, samt forståelse for betydningen av brukermedvirkning, med pasientenes og de pårørendes behov og livskvalitet i sentrum.

Lærings- og mestringstilbud kan ved ulike langvarige helseutfordringer – for barn, unge, voksne og eldre – bidra til å:

- a) styrke informasjon og medvirkning for pasienter som har langvarige helseutfordringer, og deres pårørende, slik dette er formulert i lov om pasient- og brukerrettigheter kapittel 3 og 4.
- b) bedre pasientenes kunnskaper om egen sykdom (Cochrane 2012, Kunnskapscenteret 2011).

Postadresse:

Oslo universitetssykehus HF, Aker
Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring innen helse
Bygg 6, 9. et.
Postboks 4959 Nydalen, 0424 Oslo
Telefon: 23 03 40 08
E-post: mestring@ous-hf.no

- c) bedre pasientenes livskvalitet, etterlevelse, fysiske aktivitet og funksjonsevne (Kunnskapscenteret 2014, Sundhetscenter Vest 2013).
- d) bedre pasientenes mestringsforventning og selvfølelse (Fagermoen & al. 2014).
- e) bedre tillitsfull informasjonsutveksling mellom helsepersonell og pasienter, og derigjennom også mulighetene for korrekt diagnostisering og for å følge opp anbefalte behandlinger (Skirbekk & al. 2011).
- f) bedre inklusjon av pårørende i pasientforløp, noe som er viktig både for å skape rom for og å nyttiggjøre seg pårørende som ressurs (Stenberg 2013).

Om lærings- og mestringstjenestene

Lærings- og mestringstjenestene legger til rette for at personer som har langvarige helseutfordringer og deres pårørende, får økt innsikt og opplever styrket mestring av egen livssituasjon. Tjenestene gir lærings- og mestringstilbud for grupper av pasienter, brukere eller pårørende, samt kompetansehevende tilbud for fagpersoner og brukerrepresentanter. Lærings- og mestringstilbudene kan være diagnosespesifikke eller diagnoseuavhengige – med mestring som fellesnevner. Brukermedvirkning er en forutsetning for arbeidet med lærings- og mestringstjenester og -tilbud. Gjennom sidestilt samarbeid mellom fagpersoner og brukerrepresentanter sikrer lærings- og mestringstjenestene at brukernes, pasientenes og de pårørendes behov er i sentrum.

I spesialisthelsetjenesten er det etablert lærings- og mestringstjenester ved alle landets helseforetak. Tjenestene støtter opp under klinikkenes arbeid med lærings- og mestringstilbud gjennom kompetansehevende tilbud innen helsepedagogikk, eller gjennom lærings- og mestringstilbud de selv arrangerer. I helseforetakene inngår lærings- og mestringstilbudene som del av pasient- og pårørendeopplæringen som er en av sykehusenes fire lovpålagte oppgaver.

I den kommunale helse- og omsorgstjenesten er lærings- og mestringstjenestene i en oppbyggingsfase som følge av samhandlingsreformen. Organiseringen av kommunale lærings- og mestringstjenester varierer. De kan for eksempel være knyttet til egne lærings- og mestringssentre eller frisklivssentraler, frisklivs- og mestringssentre, lokalmedisinske tjenester eller helsehus.

Mestring.no er NK LMHs nettside. Her finnes blant annet oversikt over lærings- og mestringstjenester og –nettverk, omtale av forskning og utviklingsarbeid innen feltet, faglige anbefalinger og informasjonsmateriell.

NK LMH er tilgjengelig for direkte kontakt og eventuelle spørsmål.

Med vennlig hilsen

Siw Anita Bratli (sign)
leder

Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring innen helse (NK LMH)
Oslo universitetssykehus HF

Referanser

Cochrane 2012: Dwamena F, Holmes-Rovner M, Gaulden CM et al. Interventions for providers to promote a patient-centred approach in clinical consultations. *Cochrane Database Syst Rev* 2012; 12: CD003267.

Fagermoen M S, Bevan K, Berg A-C et al. 2014: Personer med sykkelig overvekt hadde økt mestringsforventning og selvfølelse etter pasientkurs. *Sykepleien forskning* nr 3, 2014; 9: 216-223

Kunnskapssenteret 2011: Effekt av gruppeundervisning i pasient- og pårørendeopplæring. Rapport fra Kunnskapssenteret nr 9, 2011.

Kunnskapssenteret 2014: Effekter av mer enn tre måneders organisert oppfølging på fysisk aktivitet og kosthold hos personer med økt risiko for livsstilsrelatert sykdom. Rapport nr. 16–2014.

Skirbekk H, Middelthon A-L, Hjortdahl P, Finset A. 2011: Mandates of Trust in the Doctor–Patient Relationship. *Qualitative Health Research*. 2011 Sep;21(9):1182-90.

Stenberg U. 2013: Living Close to a Patient with Cancer – Challenges in Support and Caregiving. Dissertation, Faculty of Medicine, University of Oslo.

Sundhetscenter Vest 2013: Effekter av mer enn tre måneders organisert oppfølging på fysisk aktivitet og kosthold hos personer med økt risiko for livsstilsrelatert sykdom. CFK, Region Midtjylland, december 2013.